

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА (УКРАЇНА)
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ОСВІТИ ДОРОСЛИХ
НАПН УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (НІМЕЧЧИНА)
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ АКАДЕМІЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ІМЕНІ МАРІЇ ГЖЕГОЖЕВСЬКОЇ У ВАРШАВІ (ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА ТЕХНІЧНА В КАТОВИЦАХ (ПОЛЬЩА)
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ (СЛОВАЧЧИНА)
ВИЩА ШКОЛА В РЕЗЕКНІ (ЛАТВІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ АФІОНА КОДЖАТЕПЕ (ТУРЕЧЧИНА)**

ТЕХНОЛОГІЧНА І ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції

21 жовтня 2022 р.

Глухів – 2022

УДК 377/378:37.014.5](477.52–21 Глухів)(082)

Т 38

Друкується за рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
(протокол № 4 від 26 жовтня 2022 року)

Відповідальні за випуск:

Курок Віра Панасівна – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Тітова Олена Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії професійної кар'єри Інституту професійної освіти НАПН України;

Білевич Світлана Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Холявко Ірина Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Василенко Ольга Олексіївна – аспірантка кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 21 жовтня 2022 р. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2022. 455 с.

У збірнику вміщено матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи». Тексти тез подано в авторській редакції.

Для учителів трудового навчання, технологій, викладачів професійного навчання, майстрів виробничого навчання, студентів, аспірантів, науковців та всіх тих, хто цікавиться проблемами сучасної технологічної і професійної освіти в Україні.

УДК 377/378:37.014.5](477.52–21 Глухів)(082)

ISBN 978-966-376-083-4

©Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2022

Іван Нищак, Дмитро Нищак АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	420
Борис Грудинін ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ	423
Віктор Бурдун СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ	426
Наталія Ваніна ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ЧАСИ	430
Анастасія Вільчковська, Юрій Курач СУЧАСНІ ВИМОГИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПОЛЬЩІ	435
Олександр Гуменний РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	439
Роман Курок ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЕКОНОМІЧНИХ КОЛЕДЖІВ	443
Тетяна Хоруженко ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	446
Артем Заїка СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ПЕДАГОГІКИ	449
Анастасія Попелишкіна ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА	45252

Віктор Бурдун,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри технологій
виробництва і професійної освіти
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
(м. Полтава, Україна)*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Якісні зміни в освіті неможливі без успішного, упевненого у собі, компетентного педагога, який користується загальною повагою та має комфортні умови праці.

Як свідчать численні міжнародні дослідження, особистість вчителя є найважливішою для успішного реформування шкільної системи освіти. Критичним елементом, що уповільнює розвиток освіти, є неефективна система професійної підготовки та перепідготовки вчителів. Існує серйозна невідповідність між потребами та реаліями у професійному зростанні, про що свідчить високий рівень незадоволення національними системами підвищення кваліфікації у різних країнах. Учителі вважають цю систему неефективною; недостатньо інтерактивною; такою, що нав'язується кимось, хто не розуміє їхнього досвіду; неактуальною і застарілою; такою, що не враховує їхнього професійного рівня. Система професійного розвитку вчителів потребує оновлення, що ґрунтується передусім на посиленні співпраці.

У Новій українській школі в умовах педагогіки партнерства та компетентнісного підходу розширюється розуміння підвищення кваліфікації вчителів – від обов'язкових, чітко регламентованих курсів в інститутах післядипломної освіти до навчання впродовж життя, неперервного професійного зростання через спілкування, обмін досвідом у професійних спільнотах та впровадження нових підходів до організації співпраці на шкільному чи міжшкільному рівні. Має збільшитися кількість визнаних системою освіти загальнодержавних моделей професійного зростання,

педагогу потрібне право вибирати місце і спосіб підвищення кваліфікації, визначати власну траєкторію вдосконалення професійних компетентностей [1].

Метою дослідження є визначення сучасних форм і видів професійного зростання вчителів технологій.

Методи дослідження: аналіз нормативних документів, узагальнення педагогічного досвіду.

У затверженому Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» зазначено, що педагогічні і науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати свою кваліфікацію. Метою підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є їх професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти [2].

Також у цьому положенні вказано, що формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо.

Основними видами підвищення кваліфікації є: навчання за програмою підвищення кваліфікації; стажування; участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо [2].

Виходячи з положень «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» і задекларованій у проєкті «Нова українська школа» стратегії професійного розвитку вчителів, розглянемо, які ж форми і види підвищення кваліфікацій можуть обрати саме вчителі технологій.

Педагоги можуть самостійно обирати форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації.

Суб'єктом підвищення кваліфікації може бути заклад освіти (його структурний підрозділ), наукова установа, інша юридична чи фізична особа, у

тому числі фізична особа-підприємець, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним працівникам.

Результати підвищення кваліфікації в суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження [2].

Процедуру проходження курсів підвищення кваліфікації в інститутах післядипломної освіти і в педагогічних університетах всі добре знають. Цей варіант буде зручним і керівникам ЗЗСО, адже вчителі після успішного проходження курсів привезуть свідоцтво державного зразку з печаткою.

Ми ж розглянемо інші форми і види професійного розвитку, якими можуть скористатись вчителі, а саме вчителі технологій.

Результати підвищення кваліфікації в неакредитованих суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням педагогічної ради відповідного ЗЗСО. Також педагогічна рада ЗЗСО встановлює порядок визнання результатів підвищення кваліфікації вчителів.

До формальних моделей професійного зростання вчителів технологій можуть увійти такі види (офлайн і онлайн), як:

- участь у літніх школах;
- участь у конференціях, семінарах, вебінарах, практикумах;
- проходження курсів (наприклад, комп'ютерного моделювання);
- участь у тренінгах (наприклад, з педагогічної майстерності, професійного вигорання тощо);
- майстер-класи (наприклад, з різних видів сучасного декоративно-ужиткового мистецтва);
- перегляд і аналіз уроків інших учителів технологій;
- обмін досвідом на методичних об'єднаннях вчителів технологій;
- самоосвіта та ін.

Такі заходи, зазвичай, проходять поза межами плану підвищення кваліфікації ЗЗСО, але можуть бути визнані як підвищення кваліфікації.

Процедура зарахування цих видів діяльності, їх результатів та обсяг підвищення кваліфікації вчителів визначаються педагогічними радами відповідних ЗЗСО.

Обсяг такого підвищення кваліфікації визначається відповідно до його фактичної тривалості в годинах (без урахування самостійної (позааудиторної) роботи), але не більше ніж 30 годин на рік. Один день зараховується максимум у 6 годин.

Учитель протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації подає до педагогічної ради ЗЗСО клопотання про визнання результатів підвищення кваліфікації та документ про проходження підвищення кваліфікації (якщо він надавався).

У разі відсутності документа про підвищення кваліфікації, або якщо вона відбувалась шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації вчитель технологій може подати звіт про результати підвищення кваліфікації або творчу роботу, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та оприлюднені на вебсайті закладу освіти та/ або в електронному портфоліо педагогічного працівника. Форму звіту визначає відповідний ЗЗСО.

Клопотання протягом місяця з дня його подання розглядається на засіданні педагогічної ради ЗЗСО.

Для визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічна рада повинна заслухати вчителя щодо результатів підвищення кваліфікації та прийняти рішення про визнання або невизнання результатів підвищення кваліфікації.

Керівнику і педагогічній раді відповідного ЗЗСО необхідно звертати увагу не стільки на документи про підвищення кваліфікації, скільки на набуті вчителем нові компетенції, удосконалені практичні навички. Керівництву ЗЗСО, на наш погляд, буде більш корисно, якщо вчитель технологій після переглянутих ним в інтернеті майстер-класів навчиться нових технологій

обробки або перетворення матеріалів і застосує їх у навчальному процесі; після засвоєння нових інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій запровадить щось нове в навчальний процес викладання технологій; дізнається про нові проекти та об'єкти праці або нові методики викладання під час відвідування методичного семінару вчителів технологій і також застосує ці новації на уроках, які він проводить.

Таким чином, забезпечення вчителям права обирати різні форми і види підвищення своєї кваліфікації, сприяння цьому керівництва ЗЗСО, посилення співпраці між учителями задля ефективного професійного розвитку сприятиме якійсній освіті.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 26.09.2022).
2. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.09.2022).

Наталія Ваніна,
*кандидат економічних наук, доцент,
науковий співробітник лабораторії
науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України
(м. Київ, Україна)*

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ЧАСИ

Війна змінила плани переважної більшості українських педагогічних працівників освіти. Кожному довелося рятуватися від фізичної небезпеки, а вже після цього оговтуватися та намагатися пов'язати нові реалії зі старим життям.